

Grozījumi:

MK 12.06.2018. noteikumi Nr.323 / LV, 118, 14.06.2018. / Stājas spēkā 15.06.2018.

MK 10.12.2019. noteikumi Nr.627 / LV, 257, 23.12.2019. / Stājas spēkā 01.01.2020.

Ministru kabineta noteikumi Nr. 487

Rīgā 2016. gada 26. jūlijā (prot. Nr. 37 4. §)

Uzņēmumu energoaudita noteikumi

*Izdoti saskaņā ar Energoefektivitātes likuma 9. panta piekto daļu
10. panta sesto daļu un 12. panta ceturto daļu un
likuma "Par atbilstības novērtēšanu" 7. panta pirmo daļu*

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka:

1.1. kārtību, kādā veic uzņēmumu energoauditu – procedūru, ko veic uzņēmumos, lai iegūtu informāciju par visām uzņēmuma enerģijas patēriņa struktūrām, kurām nosaka skaitliskā izteiksmē rentablas enerģijas ietaupījuma iespējas, un kuras rezultātus apkopo uzņēmumu energoauditora (turpmāk – energoauditors) sagatavotajā un izsniegtajā pārskatā (turpmāk – energoaudita pārskats);

1.2. energoauditoram (juridiskajai personai) izvirzāmās kompetences prasības un kompetences apliecināšanas kārtību;

1.3. energoauditora uzraudzības kārtību un tā atbildību;

1.4. kārtību, kādā Būvniecības valsts kontroles biroja pārziņā esošajā informācijas sistēmā reģistrē energoaudita pārskatu;

1.5. energoaudita pārskata saturu un izmantošanas kārtību;

1.6. kārtību, kādā papildina vides pārvaldības sistēmu;

1.7. kārtību, kādā apliecina tādu vides pārvaldības sistēmas papildināšanu, kas nodrošina nepārtrauktu enerģijas patēriņa izvērtēšanas procesu;

1.8. institūcijas, kas tiesīgas apliecināt šo noteikumu 1.6. apakšpunktā minēto papildināšanu;

1.9. vides pārvaldības sistēmas sertifikācijai piemērojamo standartu.

(Grozīts ar MK 10.12.2019. noteikumiem Nr. 627)

2. Energoauditu uzņēmumu ēkām, kuru kopējais enerģijas patēriņš ir 90 % (vai vairāk) no uzņēmuma kopējā enerģijas patēriņa un tas nav saistīts ar ražošanas procesu nodrošināšanu, kā arī ēku apkures sistēmu un gaisa kondicionēšanas sistēmu pārbaudi veic atbilstoši prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par ēku energoefektivitātes nodrošināšanu.

(MK 12.06.2018. noteikumu Nr. 323 redakcijā)

3. Energoauditoram ir pienākums uzņēmuma energoaudita veikšanā iesaistīt attiecīgās nozares speciālistu ar vismaz triju gadu darba pieredzi šajā nozarē.

4. Ekonomikas ministrija sadarbībā ar attiecīgo standartizācijas tehnisko komiteju iesaka nacionālajai standartizācijas institūcijai to standartu sarakstu, kurus var piemērot šo noteikumu prasību izpildei (turpmāk – piemērojamie standarti).

5. Nacionālā standartizācijas institūcija piemērojamo standartu sarakstu publicē savā oficiālajā tīmekļvietnē.

6. Ja energoaudits atbilst piemērojamo standartu vai to daļu prasībām, uzskatāms, ka tas atbilst šo noteikumu 8. punktā un III nodaļā minētajām prasībām, kuras aptver šie standarti vai to daļas.

II. Prasības energoauditoram

7. Energoauditors ir juridiska persona, kas nodrošina šādu prasību izpildi:

7.1. kontrolē, vai kāds no tā personāla nav auditējamā uzņēmuma vai atsevišķu tā iekārtu projektētājs, ražotājs, piegādātājs vai uzstādītājs, kā arī nepārstāv organizāciju, kas veic kādu no minētajām darbībām vismaz pēdējos četrus gadus un kas varētu ietekmēt audita rezultātus;

7.2. tā rīcībā ir šo noteikumu 7.3. apakšpunktā minētajām prasībām atbilstošs tehniski kompetents personāls un aprīkojums tehnisko un administratīvo uzdevumu veikšanai, kas saistīti ar uzņēmuma energoaudita un tā pārskata sagatavošanas procedūrām. Personāla tehnisko kompetenci nosaka gatavība un spēja veikt profesionālos pienākumus un risināt problēmas, balstoties uz apgūtajām tehniskajām zināšanām un pieejamajām prasmēm, kā arī spēju neatkarīgi izvērtēt rezultātu;

7.3. energoauditora darbinieki, kas veic uzņēmuma energoauditu:

7.3.1. ir ieguvuši izglītību, kas atbilst augstākās izglītības pakāpes 6. EKI līmenim kādā no inženierzinātņu nozarēm (enerģētika, siltumenerģētika, siltumtehnika, vides zinātnes);

7.3.2. pārzina uzņēmumu energoaudita procedūras;

7.3.3. pārzina tā uzņēmuma tehnoloģiskos procesus, kurā tiek veikts uzņēmuma energoaudits;

7.3.4. prot veidot tehniskos pierakstus, kuros ir informācija par uzņēmuma energoaudita procesa norisi un energoaudita laikā gūtajiem secinājumiem (turpmāk – tehniskie pieraksti);

7.3.5. veic uzņēmuma īpašumā vai lietošanā esošo ēku energoauditu un atbilst prasībām, kas noteiktas normatīvajos aktos par neatkarīgiem ekspertiem ēku energoefektivitātes jomā;

7.3.6. nodrošina savas civiltiesiskās un profesionālās atbildības apdrošināšanu attiecībā uz uzņēmuma energoaudita darbībām;

7.3.7. ievēro konfidencialitāti attiecībā uz informāciju, kas iegūta, veicot uzņēmuma energoauditu, izņemot informāciju, kas sniedzama Būvniecības valsts kontroles birojam, kurš veic energoefektivitātes monitoringu.

(Grozīts ar MK 10.12.2019. noteikumiem Nr. 627)

8. Energoauditors ir atbilstības novērtēšanas un inspicēšanas institūcija, kas akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību un šo noteikumu 7. punktā minētajām prasībām.

III. Uzņēmuma energoaudits un energoaudita pārskats

9. Komersants slēdz līgumu ar energoauditoru par uzņēmuma energoaudita veikšanu saskaņā ar šajā nodaļā minētajām prasībām.

10. Komersants pilnvaro uzņēmuma pārstāvi, kurš pārzina uzņēmuma tehnoloģiskos procesus un kopā ar energoauditoru piedalās uzņēmuma energoauditā.

11. Uzņēmuma energoaudita pamatā ir uzņēmuma enerģijas bilance.

12. Uzņēmuma energoaudita enerģijas bilancē enerģijas avotu sadaļā norādītajam kopējam enerģijas apjomam jāsakrīt ar enerģijas patēriņa sadaļā norādīto kopējo enerģijas patēriņu. Enerģijas avotu sadaļā var neiekļaut enerģiju, kas patērēta citiem lietotājiem nodotās enerģijas ražošanai. Šādā gadījumā kopējā enerģijas patēriņā netiek ieskaitīta uzņēmuma saražotā enerģija, kas tiek nodota citiem lietotājiem.

13. Uzņēmuma energoauditā atsevišķi norāda šādus enerģijas avotus un no tiem iegūtās enerģijas apjomus:

13.1. pirkta elektroenerģija;

13.2. no centralizētās siltumapgādes sistēmas pirkta siltumenerģija;

13.3. uzņēmumā saražotā enerģija (atsevišķi jānorāda no katra kurināmā veida saražotās enerģijas apjoms, atsevišķi izdalot siltumenerģiju un elektroenerģiju);

13.4. no cita ražotāja pirkta vai saņemtā siltumenerģija.

14. Uzņēmuma energoauditā atsevišķi norāda šādus enerģijas patērētājus un enerģijas apjomus:

14.1. uzņēmuma tīpašumā vai lietošanā esošo ēku apkurei patērētā enerģija;

14.2. sadzīves vajadzībām nepieciešamā karstā ūdens sagatavošanai patērētā enerģija;

14.3. apgaismojumam patērētā enerģija;

14.4. ventilācijas sistēmu darbināšanai patērētā elektroenerģija;

14.5. telpu dzesēšanai patērētā enerģija;

14.6. rūpnieciskajos procesos patērētā enerģija:

14.6.1. elektroenerģija;

14.6.2. siltumenerģija;

14.7. citi enerģijas patērētāji.

15. Ja uzņēmuma darbība atbilstoši saimniecisko darbību statistiskajai klasifikācijai ietver transportu un uzglabāšanu (NACE 2. red., darbības veids H), transporta energoaudita veikšanā ievēro šādas prasības:

15.1. uzņēmums iesniedz energoauditoram:

15.1.1. uzņēmuma transporta plānošanai izmantotos kritērijus un plānotos transporta izmantošanas maršrutus;

15.1.2. transportlīdzekļu sarakstu (ieskaitot transportlīdzekļa vecumu, kategoriju, izmantoto degvielu un emisiju līmeni);

15.1.3. degvielas (vai elektroenerģijas) rēķinus par pēdējo gadu;

15.1.4. informāciju par nobraukuma distanci katram transportlīdzeklim (km) vai par nostrādātajām darba stundām pēdējā gadā;

15.1.5. dokumentus, kas apliecina izdevumus par transportlīdzekļu uzturēšanu;

15.2. uzņēmuma energoaudita pārskatā iekļauj vismaz šādu informāciju:

15.2.1. aprēķinātos transporta izmantošanas indikatorus – patērētā enerģija uz vienu kilometru, patērētā enerģija uz vienu tonnkilometru vai vienu pasažierkilometru;

15.2.2. ieteikumus esošā transporta energoefektīvai izmantošanai (maršrutu un darba stundu plānošanai) un uzturēšanas izdevumu samazināšanai;

15.2.3. ieteikumus jaunu transportlīdzekļu iepirkumu specifikācijai;

15.2.4. ieteikumus transportlīdzekļu vadītājiem efektīvu braukšanas paņēmieni apguvei.

16. Veicot transporta energoauditu, enerģijas patēriņā:

16.1. neieskaita:

16.1.1. starptautisko pārvadājumu autotransporta, aviācijas un kuģu degvielu, kā arī degvielas patēriņu starptautiskajos dzelzceļa kravu pārvadājumos;

16.1.2. iepirkus transporta pakalpojumus;

16.2. ieskaita:

16.2.1. to degvielas vai elektroenerģijas patēriņu, kas izmantots transportā komersanta darbības nodrošināšanai, izņemot šo noteikumu 16.1. apakšpunktā minēto patēriņu;

16.2.2. to degvielas vai elektroenerģijas patēriņu, kas izmantots transportā, darbiniekam braucot ar darbinieka īpašumā vai valdījumā esošu transportlīdzekli darba vajadzībās un par kuru ir atlīdzināti izdevumi.

17. Uzņēmuma darbībā patērētās enerģijas sadalījumu nosaka, komersantam vienojoties ar energoauditoru. Priekšroku dod enerģijas patēriņa sadalījumam atbilstoši saražotās produkcijas veidiem.

18. Uzņēmumu energoauditā izmanto absolūtās enerģijas mērvienības – megavatstundas (MWh).

19. Ēku apkures, karstā ūdens sagatavošanas, apgaismojuma, ventilācijas sistēmu un telpu kondicionēšanas enerģijas patēriņu norāda gan absolūtajās mērvienībās, gan kā īpatnējo enerģijas patēriņu, kas attiecināts uz ēkas platību (m²) vai tilpumu (m³).

20. Rūpnieciskajā darbībā patērēto enerģiju norāda gan absolūtajās mērvienībās, gan kā īpatnējo enerģijas patēriņu, kas attiecināts uz saražotās produkcijas daudzumu, tilpumu, masu vai citu atbilstošu mērvienību.

21. Esošās situācijas raksturojumā detalizēti apraksta vismaz tās sistēmas (piemēram, norobežojošās konstrukcijas, apgaismojums, karstā ūdens sistēma) un iekārtas (piemēram, ventilācijas iekārtas, kompresori, sūkņi, rūpniecisko procesu iekārtas, transports), kurās paredzēts veikt energoefektivitātes pasākumus. Atsevišķu sistēmu un iekārtu aprakstā norāda esošos rādītājus vai mērvienības atbilstoši energoefektivitātes pasākumu novērtēšanai norādītajiem rādītājiem vai mērvienībām.

22. Uzņēmuma energoauditā identificēto energoefektivitātes pasākumu rezultātā iegūto enerģijas patēriņa samazinājumu norāda gan absolūtajās mērvienībās, gan arī kā īpatnējo enerģijas patēriņa samazinājumu.

23. Identificēto energoefektivitātes pasākumu aprakstā norāda energoefektivitātes pasākuma īstenošanas rezultātā sasniedzamo rādītāju vai mērvienību (piemēram, uzlaboto norobežojošo konstrukciju siltuma caurlaidības koeficienti, jaunu apgaismojuma ķermeņu jauda, jaunu tehnoloģisko iekārtu jauda, lietderības koeficienti).

24. Uzņēmuma energoaudita pārskatā ietver:

24.1. uzņēmuma energoaudita veicēju grupas sarakstu;

24.2. apkopotus sākotnējos datus (esošās situācijas apraksts, enerģijas bilance, enerģijas plūsmu grafiki, tehnoloģisko procesu apraksts, ikgadējais enerģijas patēriņš, ikgadējās enerģijas izmaksas);

24.3. sākotnējo datu analīzes rezultātus, balstoties uz uzņēmuma īpatnējā enerģijas patēriņa noteikšanu;

24.4. priekšlikumus par pasākumiem energoefektivitātes uzlabošanai;

24.5. izdevumu un ieguvumu analīzes rezultātus (identificēto energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu ekonomiskais novērtējums un prioritāro pasākumu pamatojums);

24.6. ja tas ir ekonomiski pamatoti, identificēto energoefektivitātes uzlabošanas pasākumu dzīves cikla izmaksu analīzi.

IV. Energoauditora atbildība

25. Energoauditors ir atbildīgs par:

25.1. uzņēmuma energoauditam izmantoto datu kvalitātes kontroli;

25.2. uzņēmuma energoaudita veikšanu atbilstoši šo noteikumu III nodaļā minētajām prasībām;

25.3. tehnisko pierakstu un pārskata noformēšanu un to glabāšanu 10 gadus pēc attiecīgo dokumentu sagatavošanas;

25.4. energoaudita pārskatā iekļautās uzņēmuma enerģijas bilances pareizību un ekonomiski pamatotu enerģijas ietaupījuma iespēju noteikšanu un novērtēšanu.

26. Strīdi starp komersantu un energoauditoru par uzņēmuma energoaudita veikšanas saturu, kvalitāti vai rezultātiem tiek izskatīti vispārējā civiltiesiskā kārtībā.

V. Energoaudita pārskata reģistrācijas kārtība

27. Energoauditors energoaudita pārskatu 10 dienu laikā pēc tā apstiprināšanas reģistrē Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistrā.

28. Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistru uztur Būvniecības valsts kontroles birojs savā pārziņā esošajā informācijas sistēmā. Informācijas sistēma ir publiski pieejama bez maksas, izņemot datus, kuru pieejamība ir ierobežota saskaņā ar normatīvajiem aktiem par komercnoslēpumu un datu aizsardzību.

(Grozīts ar MK 10.12.2019. noteikumiem Nr. 627)

29. Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistrā iekļauj vismaz šādus datus:

29.1. uzņēmuma nosaukumu, adresi un reģistrācijas numuru;

29.2. energoauditora nosaukumu un sertifikāta numuru;

29.3. energoaudita pārskata apstiprināšanas datumu;

29.4. uzņēmumā izmantotās enerģijas sadalījumu atbilstoši enerģijas veidiem (MWh);

29.5. uzņēmumā izmantotās enerģijas izmantošanas struktūru (apkure, dzesēšana, apgaismojums, tehnoloģiskie procesi, transports);

29.6. ģipatnējo enerģijas patēriņu, kas attiecināts uz saražotās produkcijas daudzumu, tilpumu, masu vai citu atbilstošu mērvienību.

30. Katram Uzņēmumu energoaudita pārskatu reģistrā reģistrētam dokumentam Būvniecības valsts kontroles birojs piešķir reģistrācijas numuru.

(Grozīts ar MK 10.12.2019. noteikumiem Nr. 627)

VI. Uzņēmuma sertificētas vides pārvaldības sistēmas papildinājums

31. Uzņēmums, kurā ir ieviesta sertificēta vides pārvaldības sistēma atbilstoši standartam LVS EN ISO 14001:2015 "Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)", to papildina ar nepārtrauktu enerģijas patēriņa izvērtēšanas procesu atbilstoši šo noteikumu 11., 12., 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21., 22., 23. un 24. punktā minētajām prasībām. Lai papildinātu atbilstoši standartam LVS EN ISO 14 001:2015 "Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)" sertificētu vides pārvaldības sistēmu, uzņēmums:

31.1. nosaka enerģijas izmantošanas datus esošajā situācijā;

31.2. izstrādā energoefektivitātes plānu;

31.3. nosaka energoefektivitātes indikatorus un sasniedzamos mērķus;

31.4. izstrādā monitoringa sistēmu;

31.5. katru gadu izvērtē energoefektivitātes mērķu sasniegšanas gaitu.

32. Šo noteikumu 31. punktā minēto prasību izpildi apliecina atbilstības novērtēšanas un vides pārvaldības sistēmu sertificēšanas institūcija, kas akreditēta nacionālajā akreditācijas institūcijā saskaņā ar normatīvajiem aktiem par atbilstības novērtēšanas institūciju novērtēšanu, akreditāciju un uzraudzību.

33. Šo noteikumu 31. punktā minēto prasību izpildi apliecina šo noteikumu 32. punktā minētās atbilstības novērtēšanas un vides pārvaldības sistēmas sertificēšanas institūcijas izsniegts vides pārvaldības sistēmas sertifikāta pielikums, kurā ietverta šo noteikumu pielikumā norādītā informācija.

VII. Noslēguma jautājumi

34. Rūpniecisko energoauditoru akreditācija, kas iegūta atbilstoši Ministru kabineta 2013. gada 12. marta noteikumiem Nr. 138 "Noteikumi par rūpniecisko energoauditu" nacionālajā akreditācijas institūcijā, ir spēkā līdz akreditācijas termiņa beigām.

35. Līdz šo noteikumu VI nodaļas spēkā stāšanās dienai izsniegtie uzņēmuma sertificētas vides pārvaldības sistēmas papildinājumi ir uzskatāmi par atbilstošiem šo noteikumu prasībām.

36. Līdz Būvniecības valsts kontroles biroja pārziņā esošās informācijas sistēmas papildināšanai ar energoaudita pārskatu reģistru energoauditors iesniedz Būvniecības valsts kontroles birojam šo noteikumu 29. punktā minēto informāciju rakstiski.

(Grozīts ar MK 10.12.2019. noteikumiem Nr. 627)

37. Šo noteikumu VI nodaļa stājas spēkā 2017. gada 1. janvārī.

Informatīva atsauce uz Eiropas Savienības direktīvu

Noteikumos iekļautas tiesību normas, kas izriet no Eiropas Parlamenta un Padomes 2012. gada 25. oktobra Direktīvas 2012/27/ES par energoefektivitāti, ar ko groza Direktīvas 2009/125/EK un 2010/30/ES un atceļ Direktīvas 2004/8/EK un 2006/32/EK prasību pārņemšanu normatīvajos aktos.

Ministru prezidenta vietā –
finanšu ministre Dana Reizniece-Ozola

Ministru prezidenta biedra,
ekonomikas ministra vietā –
iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis

Pielikums
Ministru kabineta
2016. gada 26. jūlija
noteikumiem Nr. 487

LVS EN ISO 14 001 standarta sertifikāta pielikumā ietveramā informācija

1. Akreditētās sertificēšanas institūcijas nosaukums, akreditācijas numurs, adrese, kontakti.
2. Sertificētās institūcijas nosaukums un adrese.
3. Vides pārvaldības LVS EN ISO 14 001 standarta sertifikāta numurs un izdošanas datums.
4. Apliecinājums par to, ka vides pārvaldības sistēma ir papildināta ar nepārtrauktu enerģijas patēriņa izvērtēšanas procesu atbilstoši piemērojamiem normatīvajiem aktiem energoefektivitātes jomā.
5. Piemērojamo normatīvo aktu uzskaitījums.
6. Standarta LVS EN ISO 14 001:2015 "Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)" sertifikāta pielikuma reģistrācijas numurs un derīguma termiņš.
7. Par standarta LVS EN ISO 14 001:2015 "Vides pārvaldības sistēmas. Prasības vadlīniju lietošanai (ISO 14001:2015)" sertifikāta pielikuma izsniegšanu atbildīgās personas vārds, uzvārds un paraksts.

Ministru prezidenta biedra,
ekonomikas ministra vietā –
iekšlietu ministrs Rihards Kozlovskis

